

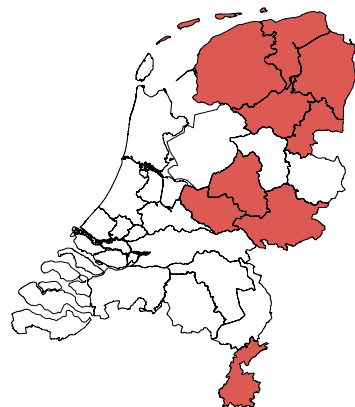
Tabel 3

Adder *Vipera berus*

Een dikke slang van ongeveer 60 cm lang met een bruine of bruingrijze kleur. Op de rug heeft hij een herkenbare zigzagband. Op de achterzijde van de kop zit een x- of y-vormig figuur. De pupillen zijn vertikaal en het lichaam versmalt bij de staart abrupt. Een beet van een adder is giftig.

Foto: Ewoud van der Ploeg

- soort niet waargenomen
- soort (recent) waargenomen

3

Jan Feb Mrt Apr Mei Jun Jul Aug Sep Okt Nov Dec

Groen: Werkzaamheden mogelijk. Oranje: Werkzaamheden mogelijk: ja, mits na overleg met ecooloog en eventuele mitigerende maatregelen. Rood: Werkzaamheden mogelijk: nee, tenzij toestemming van de ecooloog en mitigerende maatregelen worden genomen.

Bestendig beheer en onderhoud (vrijstelling, mits gebruik gedragscode)

Maaien	Zie gedragscode, aanvullend: Van half september t/m oktober. Buiten deze periode alleen maaien als maabalk hoger afgesteld kan worden (op minimaal 10 cm hoogte).
Schonen	Zie gedragscode
Baggeren	Zie gedragscode
Begrazen	Zie gedragscode, aanvullend: Extensieve begrazing is mogelijk.
Snoeien/dunnen	Zie gedragscode, aanvullend: Dichtgroei met opslag voorkomen.
Onderhoud waterkeringen	Zie gedragscode Dijktafsluitingen alleen afdekken van maart t/m september.
Onderhoud verhardingen	Zie gedragscode, aanvullend: Van oktober t/m februari.

Ruimtelijke ontwikkelingen & inrichting (ontheftingsplicht)

Vorbereiding van nieuwe werken	Zie gedragscode Geen grootschalige ingrepen in het leefgebied.
Verwijderen bovengrond/graafwerkzaamheden	Zie gedragscode, aanvullend: Alleen van maart t/m september (ivm overwinteringsperiode).
Sloop kunstwerken en gebouwen	Zie gedragscode, aanvullend: Alleen van maart t/m september.
Bouwactiviteiten	Zie gedragscode, aanvullend: Watervervuiling voorkomen.
Afdammen/dempen/vergraven	Zie gedragscode, aanvullend: Alleen van maart t/m september. Geen grootschalige ingrepen in de waterhuishouding.
Leefgebied	Afwisseling van open en dichtbegroeide plekken. Voorkeur voor overgangen tussen drogere en vochtiger plaatsen. In heidegebieden, in hoogveen en in open bos en langs bosranden, greppels, sloten, weg- en spoorwegbermen, houtwallen en hagen.
Gebruik van het leefgebied	Zonplekjes zijn vaak op het zuiden geëxponeren en zijn beschermt tegen wind en roofvogels. Drachtige vrouwtjes zonnen vaak op vaste plekken. Schuilplaatsen liggen onder dichte vegetatie, zoals heidestruiken en pollen pijpenstrootje. Winterverblijf is vorstvrij en droog. De winterverblijven worden tientallen jaren achtereen gebruikt.
Voornaamste voedselbronnen	Muizen, spitsmuizen, kikkers, hagedissen, jonge vogels en vogeleieren. Jonge adders eten ook wel ongewervelden.

Vervolg: zie pagina 2

Vervolg

Adder *Vipera berus*

Leefwijze door het jaar heen	Mannetjes kunnen vanaf februari al actief zijn, de vrouwtjes en jonge slangen volgen één tot drie weken later. Paartijd vanaf half april tot half mei. Na de paartijd trekken de slangen naar hun zomerverblijven. De jongen worden in augustus of september geboren, vaak in de buurt van de winterverblijven. De adders trekken al eind augustus daarheen. De vrouwtjes krijgen om de twee jaar jongen.
Aanbevelingen	<ul style="list-style-type: none"> - Kleinschalig beheer. - Waterpeil niet in de winter verhogen. - Verdroging voorkomen.
Belang waterschapspopulaties	Ondergeschikt belang
Verspreiding binnen Nederland	Op de zandgronden in het midden en noordoosten van Nederland. Vooral op de Veluwe, in Drenthe en in Friesland. Daarnaast nog in Overijssel en Limburg.
Rode lijst	Kwetsbaar
Beschermingsstatus	
Habitatrichtlijn	-
FF-wet	Tabel 3
Bronnen	Van Diepenbeek en Creemers, 2006. Websites: www.minlnv.nederlandsesoorten.nl